

## اجلاس بریکس؛ پیشگام چندجانبه‌گرایی در نظم جهانی

یک کارشناس اندیشکده سیاسی دانشگاه امام صادق (ع) به اهمیت همکاری بین کشورهای عضو بریکس اشاره کرد و گفت: این پلتفرم نه تنها نشان‌دهنده ظهور یک نظم نوین جهانی است که در آن قدرت‌های نوظهور نقش بیشتری در تصمیم‌گیری‌های بین‌المللی ایفا می‌کنند. بلکه به کاهش وابستگی به نظام‌های مالی و سیاسی غرب منجر خواهد شد.

به گزارش سایت خبری پرسون، رستم ضیائی، کارشناس اندیشکده دیپلماسی اقتصادی دانشگاه امام صادق (ع) در یادداشتی با عنوان «بریکس: پیشگام چندجانبه‌گرایی در نظم نوین جهانی» آورده است:

«در سال‌های اخیر، گروه بریکس، متشکل از کشورهای برزیل، روسیه، هند، چین، آفریقای جنوبی، ایران، عربستان سعودی، امارات، مصر و اتیوپی به‌عنوان یکی از بازیگران کلیدی در نظام بین‌الملل شناخته شده است. این ائتلاف در ابتدا باهدف ارتقای ثبات اقتصادی و امنیت جهانی تأسیس گردید؛ اما اکنون به یکی از عوامل تهدیدکننده ساختارهای هژمونیک غرب و نظم بین‌المللی لیبرال تبدیل شده است. با افزایش رشد اقتصادی چشمگیر این کشورها و سهم قابل‌توجه آنها از تولید جهانی، بریکس توانسته است جایگاه خود را در میان نهادهای تأثیرگذار جهانی تثبیت کند.

این تحولات نه‌تنها به تقویت چندجانبه‌گرایی و تضعیف نظم موجود کمک کرده، بلکه نشان‌دهنده ظهور یک نظم نوین جهانی است که در آن قدرت‌های نوظهور نقش بیشتری در تصمیم‌گیری‌های بین‌المللی ایفا می‌کنند.

در این راستا، بریکس به‌عنوان یک پلتفرم همکاری بین‌المللی، می‌تواند به ارتقای همگرایی و همکاری میان کشورهایی که به دنبال کاهش وابستگی به نظام‌های مالی و سیاسی غرب هستند، کمک کند. از منظر جمعیتی، بریکس با نمایندگی حدود ۴۵ درصد از جمعیت جهانی، به‌عنوان یک نهاد بین‌المللی بانفوذ و ظرفیت‌های انسانی قابل‌توجه شناخته می‌شود. این کثرت جمعیتی به کشورهای عضو این ائتلاف این امکان را می‌دهد که به‌عنوان بازیگران کلیدی در عرصه‌های بین‌المللی و تصمیم‌سازی‌های جهانی شناخته شوند.

از جنبه جغرافیایی، کشورهای بریکس تقریباً ۳۶ درصد از مساحت کل زمین را تحت پوشش قرار داده‌اند. این وسعت جغرافیایی، به همراه منابع غنی طبیعی و انرژی، به بریکس قدرت مضاعفی در سیاست‌های بین‌المللی بخشیده و توانمندی‌های آن را در عرصه‌های اقتصادی و سیاسی به طور چشمگیری تقویت کرده است. این ویژگی‌های استراتژیک نه‌تنها به ارتقای نفوذ بریکس در نهادهای بین‌المللی کمک می‌کند، بلکه زمینه‌ساز ظهور یک نظم نوین جهانی مبتنی بر چندجانبه‌گرایی است.

کشورهای عضو بریکس نزدیک به ۳۷ درصد از (GDP) جهانی را به خود اختصاص داده‌اند. این امر نه‌تنها به افزایش نفوذ اقتصادی بریکس در سطح جهانی کمک کرده، بلکه به آن اجازه می‌دهد در فرایندهای تصمیم‌گیری اقتصادی و تجاری بین‌المللی نقش فعالی ایفا کند. توانایی کشورهای بریکس در مدیریت منابع طبیعی، به‌ویژه در حوزه انرژی، آنها را به یکی از مهم‌ترین قطب‌های تأمین منابع موردنیاز بازارهای جهانی تبدیل کرده است.

کشورهای عضو بریکس با در اختیار داشتن تقریباً ۴۴ درصد از ذخایر نفت جهانی و ۳۰ درصد از تولید طلا، توانایی قابل‌توجهی در تأمین امنیت انرژی و منابع معدنی جهانی دارند. همچنین، این گروه نزدیک به نیمی از تولید جهانی گندم و برنج را به خود اختصاص داده است که این امر بیانگر توانایی بریکس در تأمین امنیت غذایی جهانی است. در شرایط بحران‌های اخیر غذایی و تغییرات اقلیمی، چنین ظرفیت‌هایی به کشورهای بریکس موقعیت استراتژیک جهت تقویت نفوذ خود در مذاکرات بین‌المللی و دیپلماسی اقتصادی داده است.

در حوزه تولیدات صنعتی، بریکس نقشی کلیدی ایفا می‌کند، به‌طوری‌که تقریباً ۳۸ درصد از تولیدات صنعتی جهان در این کشورها متمرکز شده است. علاوه بر این، بریکس در تولید فلزات استراتژیک نیز از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است و ۷۹ درصد از تولید آلومینیوم و ۷۷ درصد از تولید پالادیم جهان توسط این گروه صورت می‌گیرد. بخش دیگری از تأثیرگذاری بریکس در حوزه مالی و بانکی بین‌الملل است.

کشورهای عضو بریکس با تأسیس نهادهایی مانند بانک توسعه نوین (New Development Bank)، تلاش کرده‌اند تا جایگزین‌های جدیدی برای نهادهای مالی بین‌المللی مانند صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی ارائه دهند. همچنین، با راه‌اندازی سیستم پرداخت مشترک بریکس (BRICS Pay)، این گروه به دنبال کاهش وابستگی به دلار آمریکا و تسهیل تعاملات اقتصادی و تجاری بین کشورهای عضو است.

این اقدامات نشان می‌دهد که بریکس به‌سوی ایجاد یک نظم چندقطبی جدید حرکت می‌کند؛ نظامی که در آن قدرت‌های نوظهور می‌توانند مشارکت فعالی در مدیریت امور بین‌المللی داشته باشند. هرچند بریکس نیازمند همگرایی بیشتر میان اعضا است، اما ظرفیت‌های اقتصادی، صنعتی و منابع طبیعی این گروه، آینده روشنی را برای نقش‌آفرینی آنها در ساختار نوین جهانی ترسیم می‌کند. این ویژگی‌ها به‌وضوح نشان‌دهنده اهمیت و ارزش بالای بریکس در تحولاتی است که در نظم جهانی در حال شکل‌گیری است.